

NUORET KANSALAISET VAIKUTTAVAT KEMPELEEN PIKKUPARLAMENTISSA

Mikä ja missä on Kempele? Se on yli 13000 asukkaan kunta Oulun kupeessa Pohjois-Pohjanmaalla. Kempele mainostaa itseään ”Suomen piilakeutena”, ja monen korkean teknologian yrityksen toimipaikka sijaitseekin kunnan alueella. Kempele on kasvanut voimakkaasti ja väestö on nuorta, puolet kempeleläisistä on alle 25-vuotiaita. Nuoren väestönsä vaikutusmahdollisuuksia kunnassa on haluttu parantaa, ja Kempeleessä toimiikin Pikkuparlamentti. Se on kempeleläisten lasten ja nuorten oma ”kunnanvaltuusto”, jolla on ihan oikeaa valtaa ja ihan oikea oma budjetti. Pasi Hieta kävi jututtamassa Kempeleen kunnan erityisnuorisotyöntekijä Jussi Mäkäräistä sekä toiminnassa mukana olleita lukiolaisia Mari Juvania ja Maija Tahkolaa.

Miten pikkuparlamentti on saanut alkunsa? Mistä idea? Kuinka kauan toimintaa on ollut?

Jussi Mäkäräinen: Äänestysaktiivisuus jäi heikoksi kuntavaaleissa 1997, jolloin Lipposen hallitukselta myönsi rahoitusta haettavaksi kansalaisten aktivointiin tähtääviin hankkeisiin. Kempele haki ja sai rahaa. Annukka Lankila aloitti projektityöntekijänä ja oli käynnistämässä Pikkuparlamentin toimintaa. Kouluilta koottiin tiimi ohjaavia opettajia, joita löytyi helposti oppilaskuntien ohjaajista. Nykyisin on jokaiselta kunnan kuudelta koululta ainakin yksi opettaja mukana. Toimijoille järjestettiin koulutusta sekä esimerkiksi vierailu Norjaan tutustumaan sikäläisen paikallisdemokratian toimintamuotoihin. Matkalle osallistui niin kunnan viranhaltijoita, luottamushenkilöitä kuin oppilaista eri kouluista. Kokemusten perusteella alettiin hahmotella Kempeleen omaa toimintamallia.

Minkälainen organisaatio Pikkuparlamentilla on?

JM: Opettajista ja muista aikuisista koostuva ohjausryhmä pitää lukukausittain valmistelevan kokouksen, parlamentti kokoontuu samoin kerran lukukaudessa. Edustajia koulun koon mukaan 2-4/koulu. Edustajat keräävät omilta kouluiltaan ideoita käsiteltävistä asioista. Itse parlamentin istunnossa mukana ovat lasten ja nuorten lisäksi ohjaavat opettajat, mutta he eivät puutu kokouksen kulkuun millään tavalla. Kempeleen kunnanvaltuuston puheenjohtaja toimii Pikkuparlamentin istunnon puheenjohtajana, joten suora linkki kunnan päätöksenteon huipulle on olemassa. Osastopäällikkötason johtavat viranhaltijat myös kokouksessa mukana ja nuorisotoimella on oma edustuksensa paikalla. Kokoukset pidetään Kempeleen valtuustosalissa. Samassa paikassa, jossa oikeakin valtuusto kokoontuu. Kokouksessa Pikkuparlamentti päättää sille uskottujen varojen jakamisesta ja mahdollisista toimista, joita esitetään kunnan budjetin kautta toteutettaviksi.

Onko nuoria helppo saada toimintaan mukaan?

JM: On. Kouluilla järjestetään vaalit, ja halukkaita on ollut enemmän kuin jaossa olevia paikkoja. Koulut järjestävät valinnan omatoimisesti.

Minkälaisia resursseja ja konkreettisia saavutuksia Pikkuparlamentilla on?

JM: Pikkuparlamentti saa käyttöönsä vuodessa 7000 euroa, jonka käytöstä se itse päättää. Parlamentin kevätkokouksessa esitellään hankkeet ja niiden kustannusarvot. Rahat jaetaan äänestyksellä ja kompromissien haulla. Summa on ollut koko Pikkuparlamentin toiminnan ajan sama. Suurin yksittäinen hanke, joka rahoilla on toteutettu, on skeittausalue urheilukeskukseen. Hanketta ajettiin monen tahon yhteistyöllä. Leikkipuiston valaistus on hoidettu Pikkuparlamentin aloitteesta käytöstä poistetuilla valaisimilla. Toteutus hoidettiin yhteistyössä kunnan puutarhurin kanssa. Liikenneturvallisuuteen rahoja on myös käytetty, ja tuloksena lääninhallituksen kilpailusta on tullut palkinto parhaan liikenneturvallisuutta edistävän idean keksijälle. Rahoilla rakennettiin hidasteita ja autoliikennettä ohjattiin pois lasten

kulkureiteiltä. Tiehallinto on ollut liikennehankkeissa yhteistyökumppanina. Muita rahankäytön kohteita ovat olleet muun muassa hyppylauta kalliouimalaan ja koulujen pihojen kalustaminen. Parlamentin omilla rahoilla toteutettavien hankkeiden lisäksi Pikkuparlamentilla on vireillä pitkäaikaisia kunnan määrärahoista toteutettavia hankkeita.

Miten kunnan viralliset hallintoelimet ovat suhtautuneet Pikkuparlamentin toimintaan?

JM: Pikkuparlamentin toimintaan kunnassa suhtaudutaan erittäin myönteisesti. Valtuutettuja on ollut seuraamassa istuntoja, jotka ovat normaaliin hallintotapaan julkisia. Pikkuparlamentin jäsenet käyvät esittelemässä omia hankkeitaan niin lautakunnissa kuin valtuustossakin. Sanovatpa oikein lobbaamistakin tapahtuneen pikkuparlamentaarikkojen toimesta. Valtuutetut arvostavat toimintaa ja sillä on vaikutusta. Voi sanoa, että Pikkuparlamentista on tullut oleellinen osa Kempeleen kunnan toimintamallia. Tämän kaltaisella toiminnalla

täytyy olla todellista vaikutusvaltaa, jotta toiminta voi jatkua, eikä tule turhautumista. Jos huomataan, että kaikesta touhusta huolimatta mikään ei muutu, toiminta tyrehtyy.

Kempeleen lukion abiturientti Mari Juvani on ollut Pikkuparlamentissa mukana noin 4 vuotta mukana, yläasteelta alkaen. Kempeleen yläasteen oppilaskunnan hallituksesta oli kyselty vapaaehtoista edustajaa Pikkuparlamenttiin, ja niin Marin ura pikkuparlamentaarikkona sai alkunsa. Nuoren ”valtuutetun” urasta tuli pitkä, mutta Marin mielestä mielenkiinto pysyi hyvin yllä vuosien saatossakin. Hänen mielestään oli mielenkiintoista kuulla eri koulujen ja eri ikäisten nuorten kuulumisia. Mieleen jäävä kokemus oli ala-asteen edustajien ponteva toiminta liikenneturvallisuuden edistämisessä. Mari olikin Kempeleen kunnanvaltuuston puheenjohtajan ja toisen pikkuparlamentaarikon kanssa Oulun lääninhallituksessa vastaanottamassa kunniamainintaa liikenneturvallisuuden kehittämisestä kotikunnassaan.

Vapaaehtoisia toimijoita on tähän saakka löytynyt helposti kaikilta Kempeleen kouluilta. Marin mielestä osa Kempeleen nuorisosta ei ole kovin kiinnostunut Pikkuparlamentin toiminnasta. Hänen mukaansa nuoriso kyllä aktivoituu silloin, kun kysellään ehdotuksia asioista, joita parlamentin pitäisi edistää. Marin mielestä vaikuttajana toimimista ei ole mitenkään vieroksuttu tai pidetty kummallisena, eikä hän pidä oikeaan aikuisten politiikkaankin osallistumista mahdottomana ajatuksena. Ehkäpä seuraavissa kunnallisvaaleissa Kempeleen listoilta löytyy jo Pikkuparlamentissa kokemusta hankkineita päättäjäkandidaatteja.

Lukion toisella luokalla oleva Maija Tahkolalle on myös jäänyt positiivinen tuntuma kolmen vuoden kokemuksestaan Pikkuparlamentissa. Maijan mielestä kunnan ”oikeat” päättäjät ovat olleet toiminnasta kiinnostuneita ja ovat aidosti kuunnelleet nuorten ajatuksia ja ehdotuksia. Suurimpana saavutuksena hän pitää skeittiramppialueen kunnostamista. Tosin Mari huomautti, että virkamiehiltä oli tullut aika tylyjäkin vastauksia, jos jokin hanke oli ollut epärealistinen ja mahdoton toteuttaa. Hän arveli sen johtuvan siitä, että nuorilla ei aina voinut olla samaa taustatietoa esitystensä toteutuskelpoisuuteen vaikuttavista asioista kuin virkamiehillä, jotka sitten palauttivat maan pinnalle. Yleensä kuitenkin yhteistyö sekä nuorten kesken että nuorten ja aikuisten välillä oli toiminut rakentavassa hengessä.